
ЧЛАНЦИ

УДК 347.77/.78:004.738.5(497.11)“2010”

др Душан ПОПОВИЋ

доцент Правног факултета Универзитета у Београду

Марко ЈОВАНОВИЋ, LL.M.

асистент Правног факултета Универзитета у Београду

ОСВРТ НА ПРАВИЛНИК О ПОСТУПКУ ЗА РЕШАВАЊЕ СПОРОВА ПОВОДОМ РЕГИСТРАЦИЈЕ *.rs* ДОМЕНА^{*}

Резиме

Крајем 2010. године ирисиуило се свеобухвајној реформи алтернативној сисџема решавања спорова поводом рејисџирације *.rs* домена. Основана је Комисија за решавање спорова као сиецијализовано сџално шело ири Привредној комори Србије и донет је нови Правилник о по-стиујку за решавање спорова поводом рејисџирације *.rs* домена. У појледу материјалнојравних одредаба, нови Правилник ујлавном ираји решења UDRP иравила, чиме се омојућава ослањање на међународну ираксу у овој области. Пракса шела која ирмењују UDRP иравила, као и досадашња иракса арбијиражних већа поод окриљем Рејисџира националној инџернетј домена Србије биће зајто од велике користи у будућем шумачењу ових услова. У појледу ироцеснојравних одредаба, нови Правилник, који је Скуишџина Рејисџира националној инџернетј домена Србије усвојила у децембру 2010. године, знајто дејтаљније уређује иравила постиујка. Нарочитио је афирмисано начело економичности иројисивањем релативно крајџких рокова за поједине ироцесне радње као и за окончање

---

^{*} Овај чланак је резултат рада на пројекту Правног факултета Универзитета у Београду „Развој правног система Србије и хармонизација са правом Европске уније (правни, економски, политички и социолошки аспекти)“.

самој њосџујка, а разрешен је и сџоран однос алџернаџивој и судској њосџујка за решавање сџорова у овој обласџи.

Кључне речи: назив инџернетџ домена, жиџ, џраво инџелекџуалне својине, инџернетџ, алџернаџивни начин решавања сџорова.

I Уводна разматрања

Иако се данас свакодневни приватни и пословни живот не може замислити без интернета, ретко ко се од његових корисника запита како заправо интернет функционише. Најједноставније речено, интернет је мрежа међусобно повезаних мрежа, тј. рачунара који међусобно комуницирају путем протокола *TCP/IP*. Рачунари који су повезани на интернет и носе одређени садржај¹ имају свој назив и адресу. Називи служе да би олакшали „обичним“ корисницима памћење адресе. Због тога се уместо низа бројева користе слова односно речи које се лакше могу запамтити. Те речи представљају називе (имена) интернет домена. Пошто сваки такав рачунар има назив и адресу, потребно је успоставити систем „превођења“ назива интернет домена у нумеричке адресе. То се постиже коришћењем ДНС система назива интернет домена. Дакле, корисник интернета ће запамтити одређени назив интернет домена, а ДНС систем ће га затим „превести“ у нумеричку адресу и повезати рачунаре. На пример, уместо памћења нумеричке адресе 147.91.244.8, лакше је запамтити *www.ius.bg.ac.rs*.

Сложеним и хијерархизованим системом интернет домена управља Интернет корпорација за додељена имена и бројеве.² У оквиру тог система могуће је разликовати домене првог нивоа (енгл. *TLD – Top Level Domain*), другог нивоа (енгл. *SLD – Second Level Domain*) итд. Домени првог нивоа могу бити генерични (енгл. *gTLD – generic TLD*) и географски (енгл. *ccTLD – country code TLD*). Генерични домени првог нивоа су, по правилу, резервисани за један тип активности или корисника, на пример *.mil* за америчку војску, *.edu* за образовне установе, *.org* за непрофитне организације, *.int* за међународне организације, *.aero* за аеродроме, *.biz* за пословне кориснике, *.info* за медијске куће, *.museum* за музеје... Најпопуларнији генерични домен првог нивоа *.com* је испрва био намењен комерцијалним активностима, али се данас регистрација на том домену врши и у односу на друге најразличитије активности. Током 2005. и 2006. године успостављена је нова генерација генеричних домена, као на пример *.travel* за туристичку индустрију, *.post* намењен чланицама Међународне поштанске уније, *.asia* резервисан за активно-

1 Енгл. *host computer*.

2 Сајт организације доступан је на адреси *www.icann.org*.

сти везане за азијски континент, *.cat* за каталонску културну и језичку заједницу. С друге стране, географски интернет домени првог нивоа додељују се државама.³ У оквиру сваке државе постоји једна непрофитна организација која управља националним географским доменом. Географски домени углавном одговарају уобичајеним скраћеницама назива држава, нпр. *.de* за Немачку, *.fr* за Француску, *.uk* за Велику Британију итд.⁴ Географски интернет домен Србије је *.rs* и он је заменио до тада коришћени домен првог нивоа *.yu*. Географским доменом Србије управља РНИДС – Регистар националног интернет домена Србије.⁵

Регистри који управљају генеричним или географским доменима првог нивоа прописују услове регистрације домена другог нивоа. Гледано здесна налево, домен другог нивоа следи после домена првог нивоа. На пример, код интернет адресе *www.politika.rs*, домен првог нивоа је *.rs* док је домен другог нивоа *politika*. Као што смо раније објаснили, како корисници интернета не би морали да памте низове цифара, уведен је систем назива интернет домена који користи слова, тј. речи, или евентуално комбинацију слова и бројева.⁶ Одабрани називи интернет домена другог нивоа, који се путем ДНС система „преводе“ у низове цифара, могу бити идентични предмету туђег жига, те може доћи до спора између лица које је регистровало назив домена другог нивоа (регистранта) и титулара жига.⁷ Уколико би се такав спор решавао пред судом, применила би се правила жиговног права и/или правила о нелојалној конкуренцији. Било би, међутим, веома тешко одлучити да ли усвојити

3 Једини изузетак представља Европска унија којој је одобрен географски назив интернет домена првог нивоа *.eu*. На овом месту нећемо анализирати правну природу ЕУ, већ ћемо се задржати на оцени да није у питању држава.

4 Детаљније о појму и врстама назива интернет домена: David Lindsay, *International Domain Name Law*, 1st edition, Portland, 2007, стр. 3–25; Torsten Bettinger, *Domain Name Law and Practice*, 1st edition, Oxford, 2005, поглавље II; Душан Поповић, *Les noms de domaine et le droit de propriete intellectuelle*, 1. издање, Београд, 2005, стр. 9–25.

5 Сајт организације доступан је на адреси *www.rnids.rs*.

6 До скоро је за регистрацију назива домена другог нивоа било могуће користити само слова латинског алфабета, цифре од 0 до 9 и знак цртицу. Међутим, ICANN је 2004. године одобрио увођење интернационалних домена, тако да је сада регистрација могућа и на другим писмима, на пример на ћирилици, арапском писму, грчком писму, хебрејском писму, кинеском писму итд. Како би се омогућила регистрација на ћирилици, РНИДС је поднео захтев за одобравање ћириличног географског домена првог нивоа *.срб*. ICANN је овај захтев одобрио 8. новембра 2010. године, а регистрација првих ћириличних назива домена другог нивоа очекује се у другој половини 2011. године.

7 Жиг је субјективно право којим се штити ознака којом се обележава роба или услуге одређеног произвођача односно пружаоца услуга. Предмет жига је ознака. У свакодневном говору, па чак и од стране неких правника, термин „жиг“ користи се двоструко – и да означи субјективно право и да означи предмет тог права. У овом раду неће бити таквог поистовећивања.

тужбени захтев титулара жига или пресудити у корист туженог, а савесног регистранта, и то из неколико разлога. Најпре, начело специјалности жига у колизији је са начелом јединствености назива интернет домена. Наиме, у оквиру једног назива домена првог нивоа могуће је регистровати само један исти назив домена другог нивоа. Регистрација се врши применом правила „први у времену, јачи у праву“. Насупрот томе, у жиговном праву могуће је регистровати два истоветна знака за означавање производа/услуга који припадају различитим категоријама производа/услуга. Начело специјалности жига не примењује се само у односу на чувене ознаке, којима се заштита пружа и ван категорије производа/услуга за које су регистроване. Потом, начело територијалности жига не одговара глобалном карактеру интернета. Док се титулару жига заштита пружа на одређеној, најчешће националној, територији за коју је регистрација извршена,⁸ интернет не познаје националне границе, те регистрација назива домена производи последице у читавом свету. Најзад, управо због доступности интернета у читавом свету, отвара се питање утврђивања надлежности судова, јер су последице повреде наступиле у свакој држави у којој је интернет доступан. Не треба занемарити ни проблем дужине трајања судских поступака, те могућности да се током трајања поступка назив домена пренесе на треће лице које није странка у поступку, уколико забрана преноса не би била изречена привременом мером.⁹

Сви ови аргументи указују на неприлагођеност класичних судских поступака решавању спорова у вези са називима интернет домена који имају глобални карактер и захтевају брзо реаговање. Због тога је у сарадњи Светске организације за интелектуалну својину (WIPO) и Интернет корпорације за додељена имена и бројеве (ICANN) осмишљен алтернативни начин решавања спорова у вези са називима интернет домена, познат под енглеском скраћеницом UDRP (енгл. *Uniform Dispute Resolution Policy*). UDRP правилима могу се решавати само спорови до којих долази када се изврши *mala fide* регистрација назива домена. Заправо, UDRP правила примењују се само у случајевима тзв. сајберсквотинга, тј. злонамерног регистровања назива домена који је истоветан или сличан туђем предмету жига, у мери да може створити забуну и довести у заблуду учеснике у промету. С обзиром да је Правилник о поступку за решавање спорова поводом регистрације *.rs* домена писан по узору на UDRP правила, материјалноправни услови ће бити

8 Комунитарни жиг, на пример, представља одступање од напред наведеног.

9 Може се десити и да регистрант сазна за намеру покретања судског поступка, па пренесе назив домена на треће лице и пре него што је тужба поднета. Такође, могуће је да тужба буде поднета суду у држави А, а да регистар домена има седиште у држави Б. Током времена које би протекло у обавештавању регистра у другој земљи о покренутом поступку, регистрант би могао да пренесе назив домена на треће лице.

детаљније анализирани у наредном поглављу. Што се тиче поља примене UDRP правила, ваља истаћи да се она примењују у погледу регистрација на генеричним доменима првог нивоа, а да је око тридесет националних регистара одлучило да се спорови поводом регистрација назива домена на географским доменима којима управљају, такође решавају применом ових правила. Тренутно постоје четири акредитована центра за решавање спорова применом UDRP правила.¹⁰ Они национални регистри који нису приступили UDRP „систему“, утврдили су сопствена алтернативна правила за решавање спорова насталих регистрацијом на географским доменима којима управљају. У већини случајева, та правила су инспирисана UDRP поступком и представљају заправо његову варијанту. Европска унија је, међутим, утврдила сопствена правила за решавање спорова насталих поводом регистрације на .eu географском домену која у материјалноправном смислу значајније одступају од UDRP правила.¹¹ Тако је поступак могуће водити не само у случају када је регистровани назив домена истоветан или сличан предмету туђег жига, већ и када таква истоветност односно сличност постоји и у односу на ознаку заштићену неким другим ранијим правом (другим правом интелектуалне својине, осим жига, или, пак, када је ознака истоветна или слична пословном имену, у мери да може створити забуну и довести у заблуду учеснике у промету).

Регистар националног интернет домена Србије (РНИДС) дозвољава регистрацију на .rs домену физичким лицима држављанима Србије и правним лицима са седиштем у Србији, као и страним држављанима и страним правним лицима, под условом да као административни контакт наведу физичко лице са пребивалиштем у Србији. Скуштина РНИДС-а усвојила је 26. октобра 2007. године први Правилник о арбитражном поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.¹² Правилник из 2007. године је овај АДР поступак погрешно изједначавао са арбитражом. Правилник је био на снази три године, све до усвајања Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена, чија анализа је предмет овог рада. Скуштина РНИДС-а усвојила

10 WIPO Центар за арбитражу и медијацију, Национални арбитражни форум (NAF), CPR Институт за решавање спорова, Азијски центар за решавање спорова о називима домена (ADNDRC).

11 Основни извор представља Уредба бр. 874/2004 (*Сл. лист ЕУ*, бр. L164/40 од 30. априла 2004. године). За решавање спорова применом Уредбе овлашћен је Чешки арбитражни суд. Сајт суда доступан је на адреси <http://adr.eu>. На истој адреси доступна су и допунска правила поступка.

12 У називу овог Правилника погрешно се користи реч „арбитража“. Наиме, поступак решавања спорова у вези са називима интернет домена није арбитража јер не постоји класична арбитражна (компромисорна) клаузула. Тужена страна, регистрант, прихвата надлежност административног панела који примењује Правилник већ приликом саме регистрације назива домена.

је нови Правилник 18. децембра 2010. године. У складу са споразумом РНИДС-а и ПКС-а, у оквиру Привредне коморе образоваће се Комисија за решавање спорова поводом регистрације .rs домена, чиме ће се рад арбитражних већа и организационо одвојити од РНИДС-а и тиме отклонити сумње у непристрасност арбитра.¹³

II Материјалноправне одредбе Правилника

Материјалноправне одредбе Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена написане су највећим делом по узору на UDRP правила, како би се арбитражна већа могла ослонити на, сада већ богату, праксу тела која примењују UDRP правила. Поврх тога, други кључни разлог за усклађивање са UDRP правилима била је жеља да се пред арбитражна већа износе само „неспорни“ случајеви који не захтевају сложеније анализе. Трајање поступака пред арбитражним већима ограничено је релативно кратким роковима, а *ratio* увођења АДР поступака јесте да се обезбеди делотворан начин решавања спорова о називима домена. Постављање сложенијих правних проблема пред арбитражна већа би, с обзиром на кратке рокове, довело до доношења одлука без довољног сагледавања свих аргумената страна у спору. Из ових разлога, чланом 22 Правилника прописано је да арбитражно веће може донети одлуку о престанку или преносу регистрације спорног домена са регистранта на тужиоца само уколико се докаже да су испуњени следећи услови: а) да је домен истоветан или битно сличан тужиоцевом жигу регистрованом за исту или сличну врсту робе или услуга, што може створити забуну и довести у заблуду учеснике у промету; б) да регистрант нема право или легитиман интерес да користи спорни домен; в) да је регистрант .rs домен регистровао и користио противно начелу савесности, поштења и добрих пословних обичаја. Постављени услови су кумулативног карактера.¹⁴

13 И у важећем Правилнику користе се термини „арбитар“ и „арбитражно веће“, у недостатку бољих. У Правилнику се не користе термини „панел“ и „панелиста“, пошто се њихово значење у српском и енглеском језику не подударају у целини. Напомињемо, међутим, да употреба термина „арбитар“ и „арбитражно веће“ не имплицира арбитражни карактер самог поступка. Као што је већ прецизирано, реч је о посебном типу АДР поступка.

14 У чл. 22 Правилника говори се о истоветности односно битној сличности тужиоцевом жигу иако је заправо реч о истоветности односно битној сличности са предметом туђег жига. Ову терминолошку забуну већ смо објаснили у фусноти бр. 8. Такође, у чл. 22 говори се о домену иако је заправо реч о називу домена. Систем „превођења“ назива домена у низове цифара путем ДНС система већ смо објаснили на више места у овом раду.

Првим условом арбитражно веће обавезано је да утврди да ли постоји истоветност или битна сличност између предмета тужиоцевог жига и регистрованог назива домена.¹⁵ Истоветност или битна сличност мора бити такве природе да може створити забуну и довести у заблуду учеснике у промету. У појашњењу овог услова пођимо најпре од UDRP правила. Наиме, члан 22 Правилника не подудар се сасвим са тачком 4 (а) UDRP правила. У UDRP правилима услов истоветности назива домена и предмета жига не везује се за могућност стварања забуне, већ се то чини само у погледу услова битне сличности (енгл. *identical or confusingly similar to a trademark or service mark*). Због тога су арбитражна већа која примењују UDRP правила у случају када утврде истоветност назива домена и предмета жига једноставно прелазила на испитивање испуњености друга два услова прописана тачком 4 (а) UDRP правила. С друге стране, услов битне сличности је могао бити сматран испуњеним само уколико је битна сличност такве природе да може створити забуну. У погледу начина на који треба ценити овај услов арбитражна већа су се поделила у две групе. У једној групи била су арбитражна већа која су заступала став да овај услов не треба ценити на начин на који би се то чинило у жиговном праву. Не би, дакле, требало узимати у обзир сличност између робе односно услуга које нуде тужилац односно тужени, околности коришћења спорне ознаке, садржину сајта који је постављен на спорној адреси и сл. С друге стране, готово једнак број арбитражних већа сматрао је да би у UDRP поступку требало упоредити спорне ознаке према правилима жиговног права. Тада би се упоређивале не само спорне ознаке, већ и роба односно услуге у вези са којом се оне користе.

Арбитражна већа која примењују UDRP правила су, на пример, битну сличност утврдили у случајевима када су регистровани називи домена који се од предмета туђег жига разликују само у једном слову (нпр. *ruters.com* и *reuters.com*),¹⁶ у случајевима регистрација назива домена који се од предмета туђег жига разликују само у додатом циф-

15 Чл. 16 Правилника из 2007. године био је формулисан другачије, те је било неопходно утврдити да ли је домен „идентичан или битно сличан законом заштићеном знаку, условном или иривачком имену тужиоца за иста или сличну врсту робе или услуга“ или да ли „та сличност може да створи забуну и доведе у заблуду учеснике у промету“. Подобност за изазивање забуне постављена је алтернативно у односу на услов идентичности односно битне сличности, што је, највероватније, била последица погрешног разумевања тачке 4 (а) UDRP правила. Нека арбитражна већа су истицала контрадикторност такве формулације. В. одлуку арбитражног већа при РНИДС-у у предмету *city24.rs* од 12. јануара 2009. године, доступно на адреси: <http://www.rnids.rs>.

16 WIPO Центар за арбитражу и медијацију, предмет бр. D2000-0441, Reuters Limited v. Global Net 2000 Inc., доступно на: <http://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2000/d2000-0441.html>.

ри или броју (нпр. *EMI1897.com* и *EMI.com*),¹⁷ у случајевима додавања дескриптивних елемената предмету туђег жига (нпр. *wwwnokia.com* и *nokia.com*),¹⁸ у случајевима комбиновања предмета два различита жига (нпр. *yaooebay.org*),¹⁹ у случајевима додавања речи са пежоративним значењем ознаци која чини предмет туђег жига (нпр. *walmartcanadasucks.com*)²⁰.

Арбитражна већа која су заступала први став наводила су у својим одлукама да је приликом саме регистрације назива домена небитно да ли ће се тај назив користити у вези са одређеном врстом робе или услуга, и, уколико хоће – у вези са којом врстом, те да стога нема потребе испитивати сличност ван оквира самих ознака. Логика система назива интернет домена сасвим се разликује од логике жиговног права у којој велику важност има категорија робе односно услуга за коју се врши регистрација одређене ознаке. Услов битне сличности подобне да створи забуну и доведе у заблуду учеснике у промету би, по мишљењу чланова тих арбитражних већа, требало ценити једино у односу на саме спорне ознаке (назив домена, с једне стране, и предмет жига, с друге стране). У Србији, сличан став заступало је арбитражно веће које је поступало у спору поводом назива домена *city24.rs*, примењујући Правилник из 2007. године. Арбитражно веће је закључило да „(...) се захтјев за регистрацију *.rs* домена не односи на било какве робе односно услуге. Сходно томе, приликом оцене евенуалне идентичности односно сличности регистрантовој домена у односу на туђиочев жи, робе и услуге се не могу ни ујоређивати. (...)“²¹

Сматрамо, међутим, да код тумачења услова битне сличности из српског Правилника ипак не можемо занемарити чињеницу да се у чл.

17 WIPO Центар за арбитражу и медијацију, предмет бр. D2000-0712, EMI (Electric and Musical Industries) Plc v. Jason Mace, доступно на сајту Центра за арбитражу и медијацију: <http://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2000/d2000-0712.html>.

18 WIPO Центар за арбитражу и медијацију, предмет бр. D2000-1271, Nokia Corporation v. Private (no name of a company or individual in WHOIS base), доступно на адреси: <http://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2000/d2000-1271.html>.

19 WIPO Центар за арбитражу и медијацију, предмет бр. D2001-0195, Yahoo! Inc. v. CPIC Net and Syed Hussain, доступно на адреси: <http://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2001/d2001-0195.html>.

20 WIPO Центар за арбитражу и медијацију, предмет бр. D2000-0477, Wal-Mart Stores Inc. v. Walsucks and Walmarket Puerto Rico, доступно на сајту Центра за арбитражу и медијацију: <http://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2000/d2000-0477.html>.

21 Одлука арбитражног већа при РНИДС-у, предмет *city24.rs* од 12. јануара 2009. године, доступно на адреси: <http://www.rnids.rs>. Треба, међутим, имати у виду да се формулација првог услова у Правилнику из 2007. и 2011. године разликују. В. фусноту бр. 17.

22 Правилника изричито помиње врста робе или услуга за коју је регистрован тужиочев жиг („за *исџу* или *сличну врсџу робе или услуџа*“). Из тога произилази да се примена чл. 22 Правилника тиме ипак, рекли бисмо непотребно, везује за логику жиговног права, те би приликом утврђивања битне сличности требало, *када је њо могуће*, узети у обзир и околности које надилазе саму сличност ознака – назива домена, с једне стране, и предмета жига, с друге стране. Сходно томе, уколико би се, на пример, спорни назив домена користио као адреса сајта преко кога би се нудила роба или услуге исте или сличне врсте, та чињеница би се морала узети у обзир приликом оцене битне сличности. И услов истоветности је у српском Правилнику формулисан у односу на врсту робе односно услуга. Подсетимо, одлука о престанку или преносу домена може се донети ако се докаже „(...) *да је домен истоветџан (...) џужоичевом жиџу реџисџированом за исџу или сличну врсџу робе или услуџа (...)*“. Арбитражно веће у предмету *dis.rs* слично је резоновало примењујући Правилник из 2007. године: „(...) *уз њо, не џосџоји иџенџичносџи илџи битџна сличносџи између робе коју џроизводи реџисџираниџ и робе за коју је реџисџирован жиџ џужоџца (...)* из џоџа следи да истоветџносџи односно битџна сличносџи између сџорних домена реџисџираниџа, с једне сџране, и фирме односно жиџа џужоџца, на друџој сџрани, не може да изазове забуну и доведе у заблуду учеснике у џрометџу, џако шџо би џоџенџиџалне џоџрошаче или џословне џарџнере једне сџранке џреусмерила на џословање са друџом сџранком (...)“.²² Ипак, материјалноправне услове треба ценити и с обзиром на сврху АДР поступка, а његова сврха јесте да омогуђи делотворно решавање спорова насталих због регистрације назива домена. Та сврха не би била остварена када би арбитражна већа поступала истоветно судским већима у споровима због повреде жига.²³ Због тога би истоветност односно сличност врста робе односно услуга требало утврђивати само када је то могуће према околностима случаја. Како би се избегло настајање забуне овим поводом и омогуђило пуно остваривање сврхе АДР поступка који је различит од судских поступака због повреде жига, сматрамо да би приликом наредне измене Правилника требало потпуно ускладити овај критеријум са УДРП правилима.

Другим условом арбитражно веће обавезано је да утврди да ли регистрант има право или легитиман интерес да користи спорни назив домена.²⁴ Услов је, заправо, формулисан негативно, па се одлука о пре-

22 Одлука арбитражног већа при РНИДС-у, предмет *dis.rs* од 29. марта 2010. године, доступно на адреси: <http://www.rnids.rs>.

23 Специфичности АДР поступака представљена су у делу рада посвећеном анализи процесноправних одредаба Правилника.

24 У чл. 16 Правилника из 2007. године овај услов формулисан је кумулативно а не алтернативно („*џраво и иџтерес*“). Усвајањем Правилника из 2011. године,

носу односно престанку спорног назива домена може донети уколико се докаже да регистрант нема право или легитимни интерес да користи спорни назив домена. Како би се утврдило да ли регистрант има легитиман интерес да користи спорни назив домена, чл. 22 Правилника требало би тумачити у односу на чл. 24. Наиме, у чл. 24 Правилника наводе се три ситуације у којима ће се сматрати да је назив домена коришћен у складу са добрим пословним обичајима. Реч је о рецепцији тачке 4 (ц) UDRP правила. Легитимно коришћење спорног назива домена тако би постојало: а) уколико је регистрант пре било каквог сазнања за покретање тужбе користио назив домена у комерцијалне сврхе, сагласно добрим пословним обичајима, начелима савесност и поштења; или б) уколико је пре подизања тужбе регистрант већ био познат широј јавности као титулар спорног домена, без обзира што није регистровао спорни знак као жиг; или в) уколико регистрант користи спорни назив домена искључиво у некомерцијалне сврхе, без икакве намере да потрошаче и друге учеснике у промету доведе у заблуду у погледу порекла означених роба или услуга, а у контексту битне сличности или истоветности са тужиоцевим жигом. Из претходног произилази да је регистрант заштићен од тзв. обрнутог сајберсквотинга (енгл. *reverse cybersquatting*) који би постојао када би регистрант савесно користио назив домена, а тај назив би друго лице накнадно заштитило жигом, те покренуло АДР поступак.

Трећим условом арбитражно веће обавезано је да утврди да ли је регистрант .rs домен регистровао и користио противно начелу савесности, поштења и добрих пословних обичаја.²⁵ Пракса тела која примењују UDRP правила, која такође постављају као један од услова за доношење одлуке о преносу односно престанку назива домена несавесну регистрацију и коришћење, указује да је услов испуњен и када постоји само тзв. пасивно коришћење. На пример, назив домена је регистрован, али на спорној адреси није постављен веб-сајт. Тела која примењују UDRP правила су у оваквим, не тако ретким, ситуацијама најчешће изједначавала само „држање“ одређеног назива са активним коришћењем, пошто су последице за тужиоца исте и састоје се у немогућности коришћења спорног назива домена.²⁶ Међутим, у оваквим ситуацијама требало би узети у об-

формулација је усклађена са тачком 4 (а) UDRP правила.

25 У чл. 16 Правилника из 2007. године овај услов формулисан је на истоветан начин.

26 WIPO Центар за арбитражу и медијацију, предмет бр. D2000-0003, *Telstra Computers Limited v. Nuclear Marshmallows*, доступно на сајту Центра за арбитражу и медијацију: <http://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2000/d2000-0003.html>. У предмету *Telstra*, арбитражно веће је по први пут прихватило шире тумачење трећег материјалноправног услова, те поистоветило само пасивно „држање“ назива домена са активним коришћењем. Из ове често цитиране одлуке произилази да је

зир евентуалне доказе о предузимању озбиљних припрема за коришћење назива домена, нпр. путем закључивања уговора о изради веб-сајта. Несавесност се не би смела олако сматрати доказаном чим се утврди да је назив домена регистрован, али се не користи. У чл. 23 Правилника наводе се, примера ради, четири ситуације у којима ће се сматрати да је назив домена регистрован и коришћен противно добрим пословним обичајима, начелу савесности и поштења: а) ако се докаже да је регистрант регистровао .rs домен претежно у циљу његове продаје или давања у закуп тужиоцу, који је титулар жига који је истоветан или битно сличан регистрованом .rs домену, односно ради продаје или давања у закуп .rs домена лицу које је тужиочев конкурент у привредној утакмици, а на основу утврђене несразмере између цене закупа .rs домена и продајне цене према напред споменутих лицима; б) ако се докаже да је регистрант регистровао .rs домен како би спречио титулара жига да свој знак региструје као назив .rs домена; в) ако се докаже да је регистрант регистровао .rs домен како би нанео штету свом пословном конкуренту; г) ако се докаже да је регистрант користио .rs домен који је истоветан или битно сличан тужиоцевом жигу, претежно ради привлачења корисника интернета на свој веб-сајт или други Интернет сервис, ради комерцијалних ефеката, стварајући тако забуну у погледу порекла роба које се на том сајту, односно путем тог интернет сервиса, продају, односно у погледу услуга које се пружају.

III Процесноправне одредбе Правилника

1. Општи оквир

Процесноправне одредбе Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена свеобухватно и детаљно уређују правила поступка за решавање спорова поводом регистрације .rs домена. У односу на Правилник о арбитражном поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена из 2007. године, Правилник о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена из 2010. садржи две врсте измена.

Прва група измена условљена је променом институционалног оквира овог АДР поступка. Наиме, досадашња арбитражна већа која су деловала у оквиру РНИДС-а претворена су у Комисију за решавање спорова, специјализовано стално тело за решавање спорова поводом регистрације .rs домена, образовано при Привредној комори Србије. Ова промена налагала је усклађивање организационо-техничких одре-

---

такво поистовећивање могуће уколико постоје и друге околности које указују на несавесност регистранта, нпр. регистрацијом је повређена чувена ознака („чувени жиг“), тужени није пружио никакав доказ тренутног или будућег савесног коришћења, тужени је покушао да сакрије свој идентитет и сл.

даба Правилника са новоуспостављеним околностима. Такође, систематика Правилника о решавању спорова поводом регистрације .rs домена прилагођена је систематизи правилника двеју институционалних арбитража у оквиру ПКС. Након основних одредаба следе одредбе о поступку решавања спорова, правила којима се уређују доношење, садржина, потписивање, исправљање, дејство и извршење одлуке, на њих се надовезују одредбе о трошковима поступка, а последњи део Правилника чине прелазне и завршне одредбе.²⁷

Другу групу измена представљају измене чији је циљ отклањање извесних мањкавости и недоследности које су уочене у Правилнику о арбитражном поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена. У ову групу пре свега спадају измене које се тичу обезбеђивања ефикасности поступка и односа поступка пред Комисијом и пред редовним судом.

2. Комисија за решавање спорова

Правилником о решавању спорова поводом регистрације .rs домена успостављено је тело које није постојало према досадашњем Правилнику – Комисија за решавање спорова поводом регистрације .rs домена. Комисија је организована по угледу на институционалне арбитраже које већ постоје под окриљем ПКС: Стални изабрани суд и Спољнотрговинску арбитражу. Комисија има председника, секретара и председништво, које се састоји од председника, потпредседника и секретара.²⁸ Председништво Комисије остварује надзор над применом Правилника, прати и разматра праксу решавања спорова и врши друге послове који су му додељени Правилником.²⁹ Механизам избора и именовања председника, потпредседника и секретара прилагођен је организационој схеми ПКС, па тако председника и потпредседника бира и разрешава Управни одбор ПКС са Листе арбитра,³⁰ док секретара Комисије именује председник ПКС из реда запослених у ПКС.³¹ Стручни и административни послови у вези са остваривањем надлежности

27 Уп. Правилник о Сталном изабраном суду и Правилник Спољнотрговинске арбитраже при Привредној комори ПКС.

28 Чл. 3, ст. 1 Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.

29 Чл. 3, ст. 2 Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.

30 Чл. 3, ст. 3 Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.

31 Чл. 3, ст. 4 Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.

Комисије, о којима се, према ранијем Правилнику, старао РНИДС,³² сада су поверени посебној стручној служби.

Спорови поводом регистрације .rs домена решавају се пред трочланим арбитражним већима.³³ По једног арбитра одређују тужилац и регистрант, а тако именована двојица арбитра заједно бирају трећег, председавајућег. Уколико би нека од страна у поступку пропустила да упути предлог за именовање арбитра, или ако арбитра предложени од страна у поступку не би могли да се договоре око избора председавајућег, Правилник овлашћује председништво Комисије да се умеша и одреди недостајућег арбитра.³⁴

Нарочито треба истаћи да за арбитра може бити именовано само лице које је на Листи арбитра Комисије. Овим путем се омогућава својеврсна контрола квалитета поступка одлучивања, јер као арбитра могу да делују само лица која својом стручношћу задовољавају критеријуме да буду увршћена на Листу, а то су: познавања интернета, система интернет домена, прописа из области заштите права интелектуалне својине и решавања спорова у овој области. Листу арбитра утврђује Скупштина ПКС на предлог РНИДС-а.³⁵ Учешће два међусобно независна тела, Скупштине ПКС и РНИДС-а, у поступку састављања Листе арбитра додатно гарантује високу стручност арбитра, која је неопходна због специјализованости ове врсте поступка.

3. Начела поступка

Начела поступка решавања спорова поводом регистрације .rs домена у великој мери се подударају са начелима осталих АДР поступака.³⁶ То су начело диспозиције, начело економичности, начело контрадикторности и начело поверљивости.

Начело диспозиције огледа се у фази покретања и, у извесној мери, окончања спора. Наиме, поступак решавања спора поводом регистрације .rs домена почиње на захтев лица које регистранту оспо-

32 Правилник о арбитражном поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена не садржи експлицитну одредбу у овом смислу, али се наведени закључак недвосмислено намеће из чланова 1, 5, 12 и 13 Правилника.

33 Чл. 8, ст. 1 Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.

34 В. чл. 9 Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.

35 Чл. 4, ст. 1 Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.

36 О начелима АДР поступака в. Гашо Кнежевић, Владимир Павић, *Арбитража и АДР*, Београд, 2009, стр. 110-111 и 227.

рава право на коришћење регистрованог .rs домена. Диспозиција се испољава и у односу на механизам заштите права који ће тужилац користити – на њему је да одабере да ли ће тужбу упутити Комисији или редовном суду. Коначно, начело диспозиције може да дође до изражаја и у фази окончања поступка, уколико до њега дође повлачењем тужбе. Ипак, начело диспозиције у поступку решавања спорова поводом регистрације .rs домена има ограниченији домашај од истоименог начела у класичном арбитражном поступку. Док су у арбитражи стране слободне да саме бирају и креирају процесни и правни оквир за решавање свог спора, у поступку решавања спорова поводом регистрације .rs домена странке тек спорадично могу да утичу на одвијање процеса,³⁷ а на значајан круг питања су онемогућене да било како утичу.³⁸

Начело економичности представља једну од највећих предности посебног поступка за решавање спорова поводом регистрације .rs домена над редовним судским поступком. Остварује се успостављањем кратких рокова како за извођење појединих процесних радњи,³⁹ тако и за окончање целог поступка.⁴⁰ Брз и специјализован поступак какав је успостављен према Правилнику о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена требало би да представља опредељујућу околност приликом избора форума пред који ће лице које регистранту оспорава право на коришћење регистрованог домена да изнесе свој тужбени захтев.

Начело контрадикторности огледа се у давању могућности странама у спору да кроз тужбу, одговор на тужбу, остале поднеске, доказе и на усменим расправама изнесу све околности и чињенице које им иду у прилог и одреде се према наводима супротне стране. Ипак, Правилник не садржи одредбе које уређују питање доказног поступка, тако да остаје да се у пракси Комисије види колико ће арбитражна већа бити „активна“ и самоиницијативно утврђивати чињенице пресудне за одлучивање.

37 Нпр. странке су овлашћене да предложе да се одлука донесе без одржавања усмене расправе. В. чл. 19, ст. 4 Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.

38 Нпр. стране не могу да уговоре меродавно право нити језик поступка. В. чл. 2, ст. 2 и чл. 21, ст. 1 Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.

39 Правилником су предвиђени рокови за слање одговора на тужбу, именовање арбитра, њихово изузеће и замену.

40 Чл. 25, ст. 1 Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена предвиђа да поступак по правилу траје највише 60 дана од дана подношења тужбе. Овај рок изузетно може да се продужи у посебно оправданим случајевима, али у том случају је арбитражно веће нарочито дужно да пази да се поступак не одуговлачи.

Поверљивост поступка је обезбеђена прописивањем нејавности усмених расправа.⁴¹ Ипак, стране у спору имају могућност да споразумно прихвате да усмене расправе у њиховом спору буду отворене за јавност. Такође, за разлику од арбитражног поступка, одлука Комисије по доношењу постаје јавно доступна и објављује се на сајту РНИДС-а,⁴² тако да принцип поверљивости важи само за време трајања поступка решавања спора.

4. Успостављање надлежности Комисије

У погледу регулисања надлежности Комисије за решавање спорова, нови Правилник сходно задржава решење претходног,⁴³ које се, имајући у виду специфичности спорова поводом назива интернет домена, чини сасвим логичним и оправданим. Наиме, у тренутку регистрације домена, регистрант не зна да ли ће му и у ком тренутку неко лице оспорити право на коришћење регистрованог домена. Због тога регистрант даје претходну, „отворену“ сагласност према сваком евентуалном тужиоцу да у случају спора поводом коришћења регистрованог домена буде тужен пред Комисијом за решавање спорова. Другим речима, регистрант изричито прихвата надлежност Комисије за решавање спорова самим чином регистрације .rs домена у оквиру .rs ccTLD регистра.⁴⁴ С друге стране, тужилац прихвата надлежност Комисије за решавање спорова конклюдентном радњом, самим чином покретања поступка против регистранта пред Комисијом.⁴⁵ Овако постављена правила о заснивању надлежности Комисије за решавање спорова не ограничавају право регистранта и лица које му оспорава право коришћења регистрованог домена да свој спор у било ком тренутку изнесу пред суд.⁴⁶ Чак

41 Чл. 20, ст. 3 Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.

42 Чл. 28, ст. 5 Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.

43 В. чл. 4 Правилника о арбитражном поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.

44 Чл. 7, ст. 1 Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена. В. такође и чл. 18, ст. 2 Општих услова регистрације .rs домена.

45 Чл. 7, ст. 2 Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.

46 Чл. 7, ст. 3 Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена експлицитно говори да се стране у поступку прихватањем надлежности Комисије не одричу права на тражење судске заштите у ствари која је предмет поступка. Иако Правилник о арбитражном поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена не садржи такво експлицитно одређење, из других одредаба је јасно да стране спор који је предмет арбитраже могу да изнесу и пред суд. В. нпр. чл. 20, ст. 1 Правилника арбитражном о поступку за решавање спорова

и када не би постојала експлицитна одредба Правилника која би ово питање регулисала, доступност судске заштите не би требало да буде стављена под сумњу јер Правилник не може да дерогира општа правила о стварној надлежности садржана у Закону о парничном поступку и предвиди искључиву надлежност Комисије за решавање спорова поводом регистрације .rs домена. Сматрамо да конкурентну надлежност судова опште надлежности и Комисије за решавање спорова никако не би требало тумачити као „претњу“ по самоодржање и опстанак посебног поступка за решавање спорова поводом регистрације .rs домена. Основне предности посебног поступка за решавање спорова поводом регистрације .rs домена су ефикасност (која се постиже кратким роковима за обављање процесних радњи и окончање поступка) и специјализованост (која се огледа у разрађености материјалноправних одредаба Правилника и заступљености стручњака за питања интернет-комуникација и права интелектуалне својине на листи арбитрара).

5. Правила поступка

Поступак решавања спора поводом регистрације .rs домена започиње подношењем тужбе у електронском и штампаном облику, при чему ће се даном подношења тужбе сматрати дан када је Стручна служба Комисије за решавање спорова примила уредну тужбу у штампаном облику.⁴⁷ Како би тужба била уредна и потпуна, лице које регистранту оспорава право на коришћење регистрованог домена има право да од РНИДС-а тражи податаке о контакту за спорни .rs домен.⁴⁸ Тужба мора да садржи елементе који су неопходни за идентификацију страна у спору и предмета спора (име и презиме или пословно име тужиоца и регистранта, адресу пребивалишта односно седишта, као и електронску адресу тужиоца и регистранта, овлашћење за пуномоћника, уколико тужилац одлучи да га именује и назив једног или више .rs домена који су предмет спора),⁴⁹ као елементе који се тичу тужбеног захтева (одређење тужбеног захтева – да се изврши пренос регистрације .rs до-

---

поводом регистрације .rs домена. Међутим, у старом систему, арбитражној одлуци је био дат статус правноснажне судске одлуке. Имајући у виду да је арбитражни поступак и у старом систему био једноступен, то значи да одлука арбитражног већа није могла да се напада редовним правним лековима, нити је постојала могућност да се након доношења одлуке пред судом покрене поступак међу истим странама у истој ствари.

47 Чл 16, ст. 6 Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.

48 Чл 16, ст. 2 Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.

49 Чл. 16, ст. 3, тач. а-г Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.

мена са регистранта на тужиоца или да престане регистрација .rs домена – и релевантне доказе).⁵⁰ Такође, приликом слања тужбе тужилац треба да именује једног од арбитра у арбитражном већу. Тужилац ће ово право искористити тако што ће уз тужбу поднети и списак са именима три арбитра са Листе арбитра Комисије за решавање спорова, а Председништво Комисије ће онда за арбитра именованог од стране тужиоца одредити првог расположивог арбитра са списка који је тужилац поднео.⁵¹ Уколико би тужилац пропустио да искористи право да именује арбитра, Председништво Комисије ће арбитра одредити без предлога тужиоца.⁵² Пошто је тужилац поднео тужбу, Стручна служба Комисије ће о томе обавестити туженог регистранта и РНИДС. Сврха обавештавања РНИДС-а о поднетој тужби је да се обезбеди „закључавање“ спорног .rs домена (једног или више њих), тј. њихово обележавање на начин који онемогућава пренос домена и промену података о регистрацији. Ова радња РНИДС-а је од изузетне важности, јер би у противном тужени регистрант по сазнању да је против њега поднета тужба могао да прене-се спорни домен на треће лице, чиме би изгубио пасивну легитимацију, па би лице које оспорава право коришћења домена морало да подноси нову тужбу против трећег лица – новог регистранта, уз ризик да ново-тужени прибегне истој дилаторној тактици.⁵³

Правилник предвиђа да ће тужба бити прослеђена туженом у штампаном и електронском облику, уз назнаку облика у којем одговор на тужбу треба доставити.⁵⁴ Док је штампани облик поднесака уобичајен за наше грађанско процесно⁵⁵ и арбитражно⁵⁶ право, слање поднесака у електронском облику је специфичност модерних међународних правилника о алтернативном решавању спорова поводом регистрације интернет домена⁵⁷ коју Правилник о решавању спорова поводом регистрације

50 Чл. 16, ст. 3, тач. д-ђ Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.

51 Чл. 16, ст. 4 Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.

52 Чл. 9, ст. 3 Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.

53 Иста обавеза је предвиђена и за Регистар .eu домена. В. чл. Б1(е) Правилника о алтернативном решавању спорова поводом регистрације .eu домена.

54 Чл. 17, ст. 2 Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.

55 В. нпр. чл. 101 и 102 Закона о парничном поступку, *Сл. гласник РС* бр. 125/04 и 111/09.

56 В. нпр. чл. 41 Закона о арбитражи, *Сл. гласник РС* бр. 46/06.

57 Правилник о алтернативном решавању спорова поводом регистрације .eu домена равноправно дозвољава поднесе и у електронском и у штампаном облику (чл. А2(ц) Правилника), док UDRP Правилник поставља електронски облик поднесака као правило (чл. 2(б) UDRP Правилника).

.rs домена преузима упркос пракси нашег процесног права. Имајући у виду специфичну природу ове врсте спорова, као и начело хитности које је нарочито изражено у поступку, сматрамо да је омогућавање слања поднесака у електронском облику једно напредно решење које је у датом контексту сасвим оправдано.

За слање одговора на тужбу регистрант има на располагању рок од (само) 15 дана.⁵⁸ Овако кратак рок представља израз начела економичности које алтернативном решавању спорова поводом регистрације .rs домена омогућава главну предност над редовним судским поступком – ефикасност. Уз одговор на тужбу, регистрант има могућност да именује једног арбитра у арбитражном већу тако што ће доставити и списак са именима три арбитра са Листе арбитра Комисије за решавање спорова.⁵⁹ Као и у случају арбитра којег именује тужилац, Председништво Комисије ће као арбитра именованог од стране регистранта одредити првог расположивог арбитра са достављеног списка арбитра. Уколико би регистрант пропустио да достави списак са именима арбитра, арбитра ће именовати Председништво Комисије без претходног предлога регистранта.⁶⁰

Усмена расправа није нужна у поступку решавања спорова поводом регистрације .rs домена. Иницијатива за изостанак усмене расправе може да дође како од арбитражног већа, тако и од страна у поступку. Уколико утврди да су писмени поднесци и докази довољни за доношење одлуке о предмету спора, арбитражно веће је овлашћено да предложи странама у спору да се усмена расправа не одржи.⁶¹ Са друге стране, и стране у поступку имају овлашћење да споразумно затраже од арбитражног већа да се усмена расправа не одржи.⁶² У случају да стране по овом питању не могу да се сагласе, на арбитражном већу ће бити да одлучи да ле ће се усмена расправа одржати.⁶³ Могућност изостављања усмене расправе је конзистентна са начелом хитности које карактерише овај поступак и омогућава доношење одлуке о предмету спора на најбржи начин.

58 Чл. 17, ст. 3 Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.

59 Чл. 17, ст. 4 Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.

60 Чл. 9, ст. 3 Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.

61 Чл. 19, ст. 3 Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.

62 Чл. 19, ст. 4 Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.

63 Чл. 19, ст. 5 Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.

Поступак решавања спора поводом регистрације .rs домена може да буде окончан на два начина – доношењем закључка о обустављању поступка или доношењем коначне одлуке у меритуму.

Поступак пред Комисијом ће се обуставити уколико тужилац није поднео тужбу у складу са Правилником, уколико је тужилац повукао тужбу, уколико се током поступка стране споразумеју о његовој обустави, уколико током трајања поступка редовни суд донесе правноснажну пресуду о ствари која је предмет поступка или када арбитражо веће утврди да је наставак поступка из било ког другог разлога постао непотребан или немогућ.⁶⁴ У случају обуставе поступка, тужилац нема право на повраћај накнаде плаћене за трошкове поступка, нити може поново да поднесе тужбу Комисији о истој ствари.⁶⁵ Уколико је до обуставе поступка дошло услед пропуста тужиоца да поднесе тужбу у складу са Правилником, на први поглед се може учинити да је немогућност поновног подношења тужбе Комисији о истој ствари претешка санкција за неправилност која може да буде последица обичног превида. Па ипак, мишљења смо да овакво решење има сасвим легитиман и оправдан циљ – подстицање тужилаца на озбиљност и процесну дисциплину. Уосталом, постојање конкурентне надлежности редовног суда и Комисије за решавање спорова омогућава тужиоцу да свој захтев истакне пред судом у случају да му Комисија постане недоступна и тиме оствари право на правну заштиту својих интереса.

Мериторна одлука доноси се у писаној форми после већања и гласања свих арбитра, на нејавној седници на којој учествују само арбитра и записничар.⁶⁶ Правила о форми и садржини одлуке одговарају правилима која важе у арбитражном поступку.⁶⁷ Међутим, поред страна у поступку, одлука се обавезно доставља и РНИДС-у. Овај захтев је нарочито важан јер се РНИДС, као тело овлашћено за управљање .rs доменима, стара о извршењу одлуке – „откључава“ спорни домен (уколико је тужбени захтев одбијен) или пререгиструје односно укида регистрацију спорног домена (уколико је тужбени захтев усвојен).

Поступак пред Комисијом за решавање спорова је једностепени, што значи да против одлуке Комисије нема места жалби. Иако се може

64 Чл. 26, ст. 2 Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.

65 Чл. 26, ст. 4 Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.

66 Чл. 27 Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.

67 Уп. чл. 27-30 Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена са чл. 51, 53 и 56 Закона о арбитражи и чл. 60 и 62 Правилника о Сталном изабраном суду.

учинити да у том смислу „нови“ Правилник не одступа од „старог“, управо је поимање одлуке Комисије за решавање спорова једна од кључних разлика ова два текста. Наиме, ранији Правилник о арбитражном поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена је, без икаквог законског основа, одлуку арбитражног већа при РНИДС-у изједначавао са правноснажном судском одлуком која се извршава у складу са одредбама закона који уређује извршни поступак.⁶⁸ Осим противзаконитости, ова одредба је, по нашем схватању, садржавала још две озбиљне мањкавости. Прво, изједначавањем одлуке арбитражног већа при РНИДС-у са правноснажном судском одлуком, неуспешна страна у спору остала би ускраћена за могућност покретања судског поступка и заштите својих права редовним путем, пред судовима опште надлежности. На располагању би јој тако остале само врло ограничене могућности за улагање ванредних правних лекова. Држимо да би ова одредба била у супротности чланом 36, став 2 Устава Републике Србије којим се јемчи право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву, обавези или на закону заснованом интересу. Друго, имајући у виду специфичну природу спорова поводом регистрације домена и околност да се у конкретном случају извршење састоји у једној од три могуће радње („откључавање“ спорног домена / пререгистрација / укидање регистрације), а свака од њих је у надлежности РНИДС-а, сматрамо да позивање на закон којим се уређује извршни поступак нема много смисла у датом контексту. Решењем члана 31 Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена се напред изложене мањкавости ефикасно отклањају.

VI Закључак

Доношењем Правилника о арбитражном поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена 2007. године Регистар националног интернет домена Србије се придружио напорима који се већ дуже време чине у упоредном праву и у оквиру међународних организација, а усмерени су ка осмишљавању брзог и делотворног поступка решавања спорова поводом регистрације назива интернет домена, који би био доступнији и прилагођенији специфичностима ове врсте спорова него што је то класични судски поступак. Трогодишња практична примена Правилника открила је, међутим, неке недоследности, несавршености и ограничења овог система правила. Зато се крајем 2010. године приступило обимној реформи алтернативног система решавања спорова поводом регистрације .rs домена. Основана је Комисија за решавање спо-

68 В. чл. 19, ст. 6 Правилника о арбитражном поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.

рова као специјализовано стално тело при Привредној комори Србије и донет је нови Правилник о поступку за решавање спорова поводом регистрације .rs домена.

У погледу материјалноправних одредаба, нови Правилник углавном прати решења UDRP правила, чиме се омогућава ослањање на међународну праксу у овој области. Практика тела која примењују UDRP правила, као и досадашња пракса арбитражних већа под окриљем Регистра националног интернет домена Србије биће зато од користи у будућем тумачењу ових услова. У погледу процесноправних одредаба, нови Правилник из 2010. године знатно детаљније уређује правила поступка. Нарочито је афирмисано начело економичности прописивањем релативно кратких рокова за поједине процесне радње као и за окончање самог поступка, а разрешен је и споран однос алтернативног и судског поступка за решавање спорова у овој области. Тиме се одустало од ранијег покушаја вештачког изједначавања одлука у споровима о регистрацији .rs домена са арбитражним одлукама и овом поступку је враћено својство специјализованости и аутентичне алтернативности. Такође, нови Правилник нужно је морао да уврсти и правила која се тичу организационо-техничких претпоставки за стварање новог тела за решавање ове врсте спорова и његову интеграцију у структуру Привредне коморе Србије.

Анализа одредаба Правилника показује да нова правила одговарају специфичностима поступака поводом оспоравања права на коришћење регистрованог назива домена и стварају претпоставку за успостављање ефикасног, специјализованог и поузданог механизма за решавање ове врсте спорова. Практика Комисије за решавање спорова ће врло брзо показати да ли су велике наде уложене у Правилник о решавању спорова поводом регистрације .rs домена заиста и биле оправдане.

Dušan POPOVIĆ, Ph.D

Assistant Professor, University of Belgrade Faculty of Law

Marko JOVANOVIĆ, LL.M.

Assistant Lecturer, University of Belgrade Faculty of Law

ANALYSIS OF THE NEW RULES ON *.rs* DOMAIN NAME DISPUTE RESOLUTION

Summary

In late 2010, the alternative dispute resolution system first put in place in 2007 for disputes related to .rs domain name registration has undergone significant reform. The Commission for Dispute Resolution has been founded as a specialized, permanent body within the Serbian Chamber of Commerce, and the new Rules on .rs domain name dispute resolution have been adopted. Regarding the substantive provisions, the new Rules are generally in line with the UDRP Rules, which allows for the reception of international practice in this field. The case-law of panels applying the UDRP Rules, as well as previous decisions adopted by panels acting under the auspices of the Serbian National Registar of Domain Names could serve as an inspiration for further interpretation of substantive rules. Furthermore, the new Rules have set up a more elaborated procedural framework than the one existing under the previous version of the Rules. The principle of procedural efficiency has been particularly enhanced through fixing relatively short time periods for performing certain procedural acts, as well as for conducting and completing the process itself. In addition, a somewhat problematic relationship between the court proceedings and the ADR mechanism in the previous version of the Rules has now been regulated in conformity with the relevant constitutional and statutory provisions.

Key words: *domain name, trademark, intellectual property law, Internet, alternative dispute resolution.*